

Migranci wbrew swej woli

Swietłana Mulina

Migranci wbrew swej woli

Adaptacja zesłanych powstańców styczniowych
na Syberii Zachodniej

Przełożyli

Marta Głuszkowska

Michał Głuszkowski

Centrum
Polsko-Rosyjskiego
Dialogu i Porozumienia

Wydawnictwo Naukowe
SCHOLAR

Tytuł oryginału:

Мигранты поневоле: адаптация ссыльных участников польского восстания 1863 года в Западной Сибири

Redaktor naukowy wydania polskiego:

prof. dr hab. *Wiesław Caban*

Redaktor prowadzący:

Michał Zgutka

Redakcja:

Magdalena Pluta

Korekta:

Joanna Mikołajczuk

Projekt okładki:

Maryna Wiśniewska

Ilustracje na okładce:

Konstanty Matwiejewicz Balsewicz z żoną Marią Aleksandrowną i dziećmi. Omsk 1910 r. (z archiwum rodzinnego Julii Anatoliewny Buniny z d. Balsewicz); w tle: Józef Szlenkier z Warszawy ze strażnikiem (W. Lasocki, *Wspomnienia z mojego życia*, t. 1–2, Kraków 1933, 1937), mapa sporządzona przez proboszcza kościoła w Omsku ks. A. Biłakiewicza, 1910 r. (RGIA, f. 826, op. 1, d. 752, l. 301).

Copyright © for the Polish edition by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o., Warszawa 2017

ISBN 978-83-7383-886-4

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./faks 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej, w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Druk i oprawa: Totem, Inowrocław

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Od Autorki	9
Wprowadzenie. Adaptacja polskich zesłańców na Syberii jako problem badawczy	15
Rozdział 1. Liczebność i struktura społeczna uczestników powstania styczniowego zesłanych na Syberię Zachodnią ...	40
1.1. Miejsca pobytu polskich zesłańców na Syberii Zachodniej.....	40
1.2. Polscy zesłańcy na Syberii Zachodniej: charakterystyka sytuacji polityczno-prawnej, społecznej i demograficznej	74
Rozdział 2. Polscy zesłańcy w polityce administracji zachodniosyberyjskiej	96
2.1. Stosunek administracji Syberii Zachodniej do Polaków	96
2.2. Organizacja nadzoru policyjnego nad zesłanymi powstańcami	123
Rozdział 3. Adaptacja polskich zesłańców na Syberii Zachodniej	155
3.1. Społeczno-kulturowa adaptacja polskich zesłańców	155
3.2. Społeczno-ekonomiczna integracja zesłanych powstańców	181
Zakończenie	211
Załączniki	216
Indeks nazwisk	235